

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINIEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izdaja vsak dan opoldne — Mesečna a paročnina 6.— lir, za inozemstvo 15.20 lir
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kraljevine Italije in možemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

Računi pri poštno čekovnem zavodu:
Ljubljana Štev. 10-351

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

L'azione offensiva continua contro Malta

Dieci velivoli nemici abbattuti in Cirenaica e nel cielo dell'isola, numerosi altri distrutti al suolo

■ Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 23 aprile il seguente bollettino di guerra n. 691:

In Cirenaica normale attività di pattuglie. Un velivolo nemico colpito dalla nostra artiglieria contraerea precipitava in fiamme.

E' continuata l'azione di bombardamento aereo delle attrezzature di Malta. La caccia tedesca ha abbattuto in combattimento nel cielo dell'isola otto «Spitfire» e un «Curtiss»; altri numerosi apparecchi risul-

tano distrutti al suolo.

Nella scorsa notte aerei inglesi hanno sganciato alcune bombe su Ragusa e nuovamente su Comiso: nessuna vittima tra la popolazione, danni insignificanti a Comiso.

Ulteriori accertamenti hanno permesso di stabilire che il cacciatorpedinieri britannico «Hawcock» di cui al bollettino n. 675 è stato silurato ed affondato dal nostro sommersibile «Aradam» al comando del tenente di vascello Oscar Gran in rientro da una crociera.

Letalski napadi na Malto se nadaljujejo

Deset sovražnih letal sestreljenih v Cirenaiki in nad otokom, mnogo drugih uničenih na tleh

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 23. aprila naslednje 691. vojno poročilo:

V Cirenaiki normalno delovanje patrol.

Sovražno letalo, ki ga je zadelo naše protiletalsko topništvo, je treščilo v plamenih na tleh.

Nadaljevalo se je letalsko bombardiranje naprav na Malto. Nemški lovci so se strelli v bojih nad otokom 8 letal tipa Spitfire in letalo tipa Curtiss, več drugih letal je bilo uničenih na tleh.

Pretrekelo noč so angleška letala odvrgla nekaj bomb na Raguso in zopet na Comiso. Med prebilavstvom ni bilo nobene žrtve.

Načrtovanje je bilo mogoče dogmati, da je britanski rušilec «Hawcock», o katerem smo poročali v poročilu št. 675, torpedirala naša podmornica «Aronde» pod povojstvom fregatnega poročnika Oskara Grana in sicer na povratku z neke plovbe.

Malta ne more več vršiti svoje naloge

Berlin, 24. aprila s. »Lokal Anzeiger« je objavil poročilo iz Berlina o napadih osnih letalskih sil na otok Malto. Ljubljane obeljejuje strateški pomen otoka v okviru Sredozemskem morju. Članek podaja na kratko politične in vojaške peripetije otoka v zadnjih 150 letih in velik pomen naloge, ki je bila v sedanji vojni poverjena poveljnju garnizije na Malto, namreč, da docela prekine prometne zveze med Libijo in Italijo. Članek naglaša, da Angleži nikoli

niso mogli dejansko izpolniti te naloge, tudi ne pred pričetkom ogromne letalske ofenzive, ki se sedaj neprestano nadaljuje in pri katerih združene italijanske in nemške letalske sile stalno bombardirajo ta otok. Članek nato razpravlja o učinkovitosti te ofenzive in naglaša, kako se na otoku kljub njegovi ogromni obrožitvi in velikimi obrambnimi napravami polagoma in sistematično vse ruši pod pritiskom sto in sto ton eksploziva, ki ga odvržejo osna letala dnevno na otok. Letalska so skoraj docela razdejana. Poleg tem je treba upoštevati operacije italijanskih in nemških podmornic, spričo katerih je Malta tako obkoljena, tako da ne bo mogla odslej predstavljati nobene resne nevarnosti več za os, pa čeprav bo morda še vzdržala in prenesla silne udarce osnih letalskih sil.

Tudi »Deutsche Allgemeine Zeitung« je objavila poročilo o Malti, v katerem prijava do enakih zaključkov.

Letalski uspeh na vzhodu

Berlin, 24. aprila s. V tukajšnjih vojaških krogih opozarjajo, da so italijanski lovci dne 22. aprila ob prilikl letalskega napada na sovjetsko letališče na južnem odseku vzhodnega bojišča uničili stiri sovražna letala, ki so bila razvrščena na vzdoljšču.

Zrtve napada na Catanijo

Rim, 24. aprila s. Včeraj je bil objavljen seznam žrtv pri letalskem napadu na Catanijo v noči na 22. aprila. Po tem seznamu sta bili ranjeni dve ženi. Ena je mati štirih otrok.

Nemško vojno poročilo

Novi udarci sovjetskim četam — Za Os uspešni spopadi v Rokavskem prelivu

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 23. apr.

Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na vzhodu je uspel več naših napadov. V srednjem in severnem odseku fronte so se izjavili krajenvi napadi sovražnika. Oddelki bojnih letal so napadli v poslednji noči veliko sovjetsko tvornico oružja v Stalingradu in dosegli streljivo bombne zadekte, ki so jim sledili požari in eksplozije. Nadaljnji ucinkovit letalski napad je bil izvršen na pristaniške naprave v Murmansku.

V Karelji so finske čete odbile v 10-dnevnih bojih na fronti ob Sviru 150 sovražnikov napadov. Pri tem je izgubil nasprotnik razen mnogostevilnih ujetnikov in orožja nad 14.000 padlih. Tudi napad, ki ga je izvršil nasprotnik proti nemškim četam v tem odseku fronte, se je izjavil v krvavimi izgubami zanj.

V severni Afriki na obeh stranach delavost izvidniških čet.

Mocni oddelki bojnih, strmoglavnih in lovskih letal so nadaljevali podnevi in počni z dobrim uspehom napade na vojaške naprave in letališča na otoku Malti. V bojih v zraku nad Malto je bilo sestreljenih 9 angleških letal.

Bojna letala so v nočnih napadih zadele z bombami neko tvornico razstreliva v južni Angliji.

V Rokavskem prelivu je prišlo v noči na 22. aprila med nemškimi oddelki stražnih ladij in angleškimi brzimi čolni do spopadov, v katerih je bilo poškodovanih več sovražnikovih brzih čolnov.

Na morju južno od Boulogna je bil v isti noči v spopadu nemških iskalcev min z oddelkom angleških brzih čolnov potopljen eden izmed sovražnikovih brzih čolnov, dva pa sta bila močno poškodovana. Angleški oddelki se je nato umaknili v varstvo umetne megle. Naši čolni so se vrnili brez izgub ali poškodb v svoja oporišča.

Med tem kratkim bojem so Angleži izkrali na osamljenem kraju obale manjšo udarno četo, ki se je takoj zapletla v strejanje z nemško obalno stražo in se nato umaknila z begom po hudih izgubah, potem pa jo pustila na mestu vso svojo opremo.

V poslednji noči so metala angleška letala bombe na zapadno Nemčijo. Med civilnim prebilavstvom je bilo nekaj izgub. Mašenkostna skoda je bila povzročena predvsem v stanovanjskih okrajih. Nočni lovci

in protiletalski topovi so sestrelili 5 napadajočih bombnikov.

Stotinu Bielefeld si je včeraj prizboril na vzhodni fronti svojo 98. do 101. zmago v zraku.

Podrobnosti o ponesrečenem napadu pri Boulognu

Berlin, 24. apr. s. Iz vojaškega vira so se izvedele nekatere podrobnosti o poizkušu angleških sil, da bi se izkrcalo južno od Boulogna. Sovražniku je uspelo prodreti skozi čiščo ovire, ki so jih nemški oddelki postavili vzdolj obale. Angležev je bilo okrog 50. Tedaj so začeli streljati s svojimi avtomatskimi pištoljami in puškami. Več nekaj trenutnih so nemški vojaki, ki so dodeljeni obalni obrambi, reagirali na napad iz svojih postojank in iz utrije trdnjavice. Z močnimi reflektorji so osvetlili sovražne oddelke, tako da so jih lahko nenumodo sprejeli z ostrim streljanjem iz strojnikev.

Angleži so bili že spričo prve nemške reakcije prisiljeni umakniti se z vso nagnico na oba motorna čolna, ki sta se ustavila kakih 100 m daleč od obale. Pod zaščito umetne megle sta se čolna nato oddaljila od obale. Nekoliko pozneje so nemški motorni čolni, ki so se vrátili z neke vožnje, naleteli na sovražna čolna in so se z njima spopadi. Ob zori je bilo mogoče opaziti, da so Angleži pustili na obali puške, ročne granate, nekaj min in razne druge vojne potrebitine. Verjetno je bilo med Angleži tudi nekaj ranjenih, ker je bilo na obali opaziti sledove krvi. Berlinški vojaki krogli pripomirajo, da so bili Angleži pri tem napadu na francoskih tleh celih osem minut.

Razdejana tovarna vojnih potrebščin v Stalingradu

Berlin, 24. aprila s. V zvezi z velikim letalskim napadom na tovarno vojnih potrebščin v Stalingradu, ki ga omenja včerajšnje nemško vojno poročilo, se je izvedelo, da je bila tovarna popolnoma razstreljana. V njej so izdelovali topove in traktorce. Včeraj zjutraj so nemški strmoglavnici ponovno napadli Murmansku. Vsi objekti, ki jih je bilo treba porušiti, so bili zadeti. 9 sovražnih lovcev je bilo sestreljenih.

Velike angleške in ameriške izgube

Samo na Bataanskem polotoku je bilo ujetih od 3. do 20. aprila 23.400 angleških in ameriških vojakov — Ogromen vojni plen

Tokio, 24. aprila s. Poveljništvo japonske ekspedicijskega zborna na Filipinih je objavilo, da je bilo v času od 3. do 20. aprila samo na Bataanskem polotoku ujetih 23.400 ljudi, med njimi 9533 Američanov. V borbah je padlo 5000 ljudi. Zaplenjeno so bila 4 letala, 45 tankov, 5500 tovornih avtomobilov 220 potniških avtomobilov, več sto topov, med njimi 50 protiletalskih topov, 700 težkih, 710 lažjih strojnic, 700 avtomatskih pušk, 29.000 navadnih pušk, 4600 revolverjev, velike množine streliča, oblike in drugih vojnih potrebščin. Skoraj 2000 ameriških in filipinskih ujetnikov se sedaj zdravi po raznih bolnišnicah.

Tokio, 24. aprila s. Z japonskega oprišča na Filipinih poročajo, da so ameriške čete pri svojem umiku začele v skoraj popolnoma uničile mesto Zebu, ki je drugo največje mesto na Filipinskem otočju. Japonski letali so ugotovili, da so Američani začeli stanovanjske hiše Japoncev v Zebuju, kakor tudi postopja, v katerih je prebivalo ostalo domače prebilavstvo, dalje skladnišča bencina in drugega blaga ter še mnogo drugih stavb. Japonske čete so sedaj v glavnem že lokalizirale požare. Američani so pognali v zrak tudi vodovodne naplavje, tako da je nastalo v mestu znaten pomanjkanje vode.

Bangkok, 25. aprila, s. V Burmi so se obnovili boji zlasti na reki Salween. Japonci so vrgli v zbor močne oddelek in izkoristili znatna ojačanja, ki so jih prejeli zadnjih dnevov. Obnovili so silovite napade s tanki na pokrajinh Šanu in Lojkanu, kjer izvajajo zelo močan pritisak na obrambe postojanke zaveznikov. Angleške in kitajske čete so se umaknile na drugi breg reke Pintehang. Angleži tudi priznavajo, da so jih bile prizadejane precejšnje izgube in velika gmotna škoda.

Angleži izgubljajo vedno več svojih posesti na Daljnem vzhodu

Kar jih še niso zavzeli Japonci, si jih skušajo prilastiti Zedinjene države, ki segajo sedaj že tudi po sami Indiji

Berlin, 24. aprila, s. »Zwölftuhrblatt« se v daljšem članku vprašuje ali postaja tudi Indija kolonija Zedinjenih držav. List opozarja pri tem na misijo, ki je opravila očitno s takim namenom prav te dni pokrovnik Johnson, posebni odposlanec Roosevelta v Indiji. Severnoameriški predsednik, pravilni list, se je že navdih na velike grizljaje in nima več nobenega obzira, prav po starem reku, da raste apetit z jedjo. Pokrovnik Johnson je pričel tudi že Angležem v Indiji razlagati račume Bele hiše. Angleška propaganda si je doslej prizadela prepričati svet, da je washingtonski odposlanec prišel v Indijo, le da bi podprt Staffordom Crippsom pri njegovih poskusih, da bi prevaral Indijo in njen prebilavstvo. Johnson pa je postal v Indiji tudi še potem, ko se je Cripps že vrnil v London. To je angleški propagandi vzel sapo. Angleški krogli so toliko bolj presenečeni, ko so izvedeli za vsebinsko poslanice ki jo je pred-

včerajšnjim Rooseveltom poslal Johnsonu in v kateri je brez posebnih uvodov pokazal namen, da stvari iz Indije, enako kakov iz Avstralije in Nove Zelandije, nekako severnoameriško kolonijo. Nadalje opozarja list, da je ameriško vrhovno povejništvo prav zato, da bi predsedniška poslana, kakor tudi misija pokrovnika Johnsona, bolj učinkovala, odposlalo v Indijo kontingente severnoameriških čet, da so se tamkaj izkrcalo in da je bilo objavljeno, da se baš izkrcujejo nadaljnji še večji oddelki severnoameriške vojske v indijskih lukah.

V tem pogledu, zaključuje »Zwölftuhrblatt« je zelo poučna tudi misija, ki jo je pred kratkim opravil general Wavell. Pri tej je prišlo do zaključka, da Velika Britanija ni več sposobna dati Indiji kakršnokoli jamstvo za njeno varnost.

Tokio, 24. aprila, s. »Asahi Šimbun« po-

roča, da so japonske čete sedaj že docela zasedle otok Panay.

Gospodarstvo

kot „tretja fronta“ v vojni

Minister Riccardi o sodobnih osnovah gospodarskega življenja — Nova vloga denarja — Sodelovanje Osi na vseh področjih

Rim, 24. aprila s. V centralnih prostorih nacionalnega zavoda za fašistično kulturno je imel včeraj minister za devize in valute Eksc. Riccardi v okviru cikla predavanj o »narodu v vojni predavanje o tretji fronti«. Predavanju sta prisotnosta tudi ministra Bottai in Thaona di Revel, Podstatnik stranke Barberini kot zastopnik Tajnika stranke, Državni podstatnik Lombra ter mnogi senatorev, nacionalnih svetnikov, zastopnikov vojaških oblasti in gospodarskih krogov.

Po pozdravu Duceju je Podstatnik stranke podal besedilo ministru Riccardiju. Tretja fronta je gospodarska fronta, ki je minister izvajal v svojem predavanju. Na tej fronti je sovražnik doživel novo razčakanje spričo podcenjanja naših sil. Gospodarstvo je imelo zmerom vodilno vlogo in njen je prečipljal razvoj zunanje trgovine.

Vojna, ki je preverila vse institucije in metode, ga je postavila na povsem nove osnovne. Spričo prehoda delovnih odločitev na konzum je razčkanje blaga, poleg onega blaga, ki je racionalizirano in ki ga država neposredno nadzoruje. V takem primeru se lahko poveča slednja, ki je z davčnega, socialnega in finančnega vidika zoper vse večjega pomerna. Denar je simbol dela, žrtev moči vsega organiziranega naroda, zato ga je treba braniti z enako odločnostjo, kakor se branijo čast, dom in zastava. Podrobno je minister obele

Da se zatro zločinski pojavi

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino in Povelnik XI. Armatrega Zbora

glede na to, da se na ozemlju pokrajine še vedno ponavljajo kruta zločinstva po morilcih v službi komunizma in

smatrajoča za neogibno potrebno, da se taki zločinski pojavi zatrejo z vsemi sredstvi v zaščito in obrambo javnega reda ter življenjskega miru prebivalstva,

dajeta na znanje:

Ce bi se od danes dalje dogodil še kak umor ali poskus umora zoper pripadnike oboroženih sil, policijskega zbora ali državnih oblastev, italijanske državljane ali slovenske civilne osebe, ki kakor koli zvesto sodelujejo z oblastvi in se pokoravajo njihovim ukazom, kakor tudi zoper državljane drugih, zaveznikških ali prijateljskih držav,

bodo, če se ugotove glede zgoraj omenjenih zločinstev nagibi politične narave ali kakor koli škodljivi ugledu države, in se v 48 urah po zločinskem dejanju ne izsledijo krivci, ustreljene — po možnosti na kraju, kjer se je zločinstvo zgodilo — osebe, o katerih se je ugotovilo, da so pristaši komunizma ali je ugotovljeno, da podpirajo državnim oblastvom protivno delovanje.

Obseg represalij se določi v razmerju s težo izvršenega zločinstva in se objavi z lepkom.

Ljubljana, dne 24. aprila 1942-XX.

General Povelnik
XI. Armatrege Zbora
Mario Robotti

Visoki Komisar
za Ljubljansko pokrajino
Emilio Grazioli

Za preskrbo ljubljanskega prebivalstva Na seji uprave mestnega preskrbovalnega urada so se obravnavala vsa važna vprašanja

Ljubljana, 24. aprila
Po dajšem predsednik je imela uprava mestnega preskrbovalnega odbora zopet sejjo, ki ji je prisostvoval tudi predstavnik Prevoda g. major ing. cav. iff. Antonio de Riva. Udeležila sta se tudi nova člana Dominik Čebin in Anton Bartol kot zastopnika trgovcev s kurivom.

Prevod je dobavljal lani vsa racionirana živila in tolikih množin, da je vsakdo dobil na živilske nakaznice vsa določena živila. Župan je v svojem poročilu ugotovil, da je mestni preskrbovalni urad dobavil prebivalstvu 124 vagonov krompirja. Visoki Komisariat s Prevodom je pokazal največjo skrb za krompir in se sedaj trudi, da bi Ljubljana dobila uvožen krompir. Enaka skrb je bila posvečena tudi nabavni fižoli v kuriva. Preskrbovalni urad je izdal samo od februarja iz svojih skladisti trgovcem 688.728 kg živil in mila. Se posebej pa Gospodarska zveza oskrbuje zavode, Prevod pa peke. V januarju je razdelil nad 122.000 živilskih in okrog 23.000 dodatnih kart.

Po županovem poročilu so posebno začetnice konsumentov izrekle priznanje preskrbovalnemu uradu, župan je pa prisomnil, da naj prebivalstvo takoj naznani vsako pomanjkljivost, toda v pritožbi je treba navesti samo konkretno primere z natančnim opisom.

Po poročilu načelnika Freliha o preskrbi s fižolom je pri razpravi prodrio mnene trgovcev, naj bi razen zadrug tudi oni dobivali fižol. Veliko zanimanje je

Iz pokrajine Gorizia

Nadškof mons. C. Margotti je odpoval iz Gorizie na obisk v Monfalcone.

Zaprti mesnicu, Na prefektovo odredbo je bila za šest mesecev zaprti mesnica Justa Montanari iz Mercaduza 30 v Gradiški d'Isonzo, ker je lastnik mesnice skrivač kralj živino in skrivaj kupčeval z govedino ter svinjino.

Ponesrečil se je 29letni delavec Franc Cermel iz Vertovina pri Ceruži. Pri sekancu drv v gozd si je poškodoval desno piščal. 30letni Andrej Pitamic iz Plezza si je pri delu zlomil desni podlak. 47letni Valentim Bacar iz Planine si je pri padcu v gozd zlomil desno nogo. Vsi trije se zdravijo v bolnici Brigata Pavia v Gorizii.

Predpisi o razdeljevanju tekstilnih izdelkov, obutve in oblačilnih predmetov

Naznanitev zalog klobukov, rokavic in kravat, nahajajočih se pri proizvajalcih in v konfekcijskih delavnicah, ki ne vrše prednost za občinstvo.

Proizvajalci in tiste konfekcijske delavnice, ki ne vrše prodaje občinstvu, so dolžni v smislu okrožnico VIII. st. 134/1942 z dne 4/IV/1942-XX naznaniti zaloge klobukov, kravat in rokavic in voditi prejemo in oddajno knjigo.

Omenjeni podjetja bodo smela začasno svobodno dobavljati samo tistim veleprodajnikom, ki ne prodajo naravnost potrošnikom in, ki so bili njih navadni odjemalci.

Obrazec za spisek oddanih točk in prosnje za nabavnice.

V zvezi z okrožnico z dne 24. 11. 1941-XX, VIII. No. 4776/113, ki se nanaša na obrazec prošnje za nabavnice se prilaga nova vrsta obrazca: »Spisek oddanih točk in prošnje za nabavnice, ker je nov obrazec popolnejši in v hrnu tega olajšuje zbiranje statističnih podatkov, ki jih je treba sporoditi Korporacijskemu odboru.

Zato se odreja, da se sprejme ta obrazec namesto prejšnjih potem, ko bodo ti pošli. Za razmaznjevaj naj poskrbi Pokrajinsko strokovno združenje.

II.

Navodila za nabavo klobukov, rokavic in kravat, ki so jih detailisti naročili pred 27. marcem 1942-XX, pri dobaviteljih (proizvajalcih) in veleprodajnikih.

V izpembrem dočolila pod toč. 3. okrožnico VIII. No. 30/134 z dne 4. 4. 1942-XX: »Oskrba detailistom se dovoljuje detailistom, ki morajo predložiti inventar svojih zalog klobukov, rokavic in kravat, da smejo pri Trgovinsko industrijski zbornici zaprositi za dovoljenje, da lahko dobe od proizvajalcev in veleprodajcev blago, ki ga naročili pred 27. marcem t.l.

Trgovinsko industrijska zbornica izda odnosno dovoljenje na obrazcu 6, ki ga že ima.

Iz Spodnje Štajerske

Novi grobovi. V visoki starosti 92 let je umrla v Mariboru hišna pomočnica pri rodbini Bubak-Saurič Karolina Spindler. S kratkim predsedkom je služila pri omenjeni rodbini 62 let. Rojena je bila leta 1850. v Krčevini pri Mariboru. V Mariboru so umrli še upokojeni narednik in dolgoletni stereotiper »Marburger Zeitung« Frnc Graser, star 68 let, vinčarjeva hčerka Josipina Senk, starica 21 let, železničarjeva vdova Cecilia Crepin, starica 77 let, zasebnica Ana Staudinger, starica 73 let, viničarjev sin Karel Kosar, star 22 let. V Spod. Radvanjah je pa umrl posestnik Janez Rotner, star 63 let.

Usodna radovednost. Pri Sv. Treh kraljih pri Marenburgu je našel 17letni posestnik sin Alojzij Onuk na polju star samokres, o katerem ni vedel, da je nabasan. Radove in ga je ogledoval in se igral z njim. Kar se je samokres sprožil in krogla je udarila fantu v desno nogo. Prepeljali so ga v bolnico v Graz.

V duševni zmedenosti s sekiro po glavi. Pri Sv. Lovrencu na Pohorju je dobita 40letna posestnica Ivana Iršič že večkrat napade duševne bolezni. Oni dan se ji je zopet zmešalo. V duševni zmedenosti je pograbila sekiro in si zadala z njo več težkih ran na glavi. Prepeljali so jo v bolnico.

Z Gorenjskega

Novi grobovi. V Tržiču so umrli zadnje dni vdova po čevljaru Jozepina Mersol, starica 79 let, poklicni lovec Kristijan Ahačič, star 84 let, Julijana Engelsberger, vdova Reitharek roj. Mally, trgovka in hišna posestnica, starica 78 let.

Gibanje prebivalstva v Kranju. V Kranju je bilo od 1. januarja rojenih 88 otrok, novih grobov je bilo pa 32. Porocilo so se v tem času Franc Brešar z Ljubmilo Rozman, Rafael Tratinik z Ano Zalokar, Jože Smidola z Magdaleno Čeh, dipl. inž. Marijan Šorl z Marijo Udir, Alojz Skodlar z Frančiško Zagari, Franc Stropnik z Pavlo Ježevnik dipl. inž. Bojan Tajnič z Marijo Wengerl, Pavel Pokorn z Antonijo Janeš, Reinhardt Klemenčič z Viktorijo Razpotnik in Josip Kolias z Natalijo Neumann. — V Kranju je umrla te danijastarejša meščanka vdova po lekarju ga. Leopoldina Savnik, starica 91 let.

Nov grob v Radovljici. V Radovljici je umrl brivski pomočnik Janez Kundic, star 37 let.

Izročitev bivših jugoslovenskih zavarovanj. Od 9. do 12. aprila so zastopniki Visokega Komisarija v Ljubljani in obeh

načelnikov civilne uprave na Spod. Štajerskem in Gorenjskem razpravljali o odškodninah in izročitvi zavarovanja zoper stvarno škodo do za življenje zavarovalnic, ki na teh ozemljih ne smejo več poslovati, tam poslujejočim nemškim družbam. Razprav se je udeležil tudi predsednik državnega nadzorovnega urada za zasebno zavarovanje Amend. Pogajanja, ki so se vodila v duhu nem-italijanskega prijateljstva, so dosegla zadovoljiv uspeh.

Prvi materinski tečaj na Gorenjskem. Ena najvažnejših nalog ženstva v Hitlerjevem pokrovu je materinska služba. Tudi na Gorenjskem je ženstvo posvetilo glavno pozornost temu področju in začelo ustavljati materinske tečaje. Danes teden je bil otvorjen prvi materinski tečaj na Gorenjskem in sicer v Kamniku v materinskom domu. Materinska služba nudi

mladim ženam in deketom praktično in idejno vzgojo. Poučuje jih zlasti o negi dojenčkov domača negli bolnikov in zdravstvenem skrbstvu, pa tudi v šivanju, kuhanju, vzgoji otrok itd.

Bležnica

K O L E D A R
Danesh: Petek, 24. aprila: Jurij DANASNE PRIREDITVE

Kino Matica: Ura kemijske
Kino Sloga: Tri zlate dekklice
Kino Union: Vražja dekklica
Umetnostna razstava v galeriji Obersnel na Gospodetski cesti

D E Z U R N E L E K A R N E
Danesh: Mr. Bakardič, Sv. Jakoba trg 9, Ramer, Miklošičeva cesta 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

dobrodrušno potrepljal po ramu rekoč: Nosite jo srčno, neznanji prijatelj.

Hvala, — je odgovoril tolovaj osramočen, in gotovo je bil to prvi primer v zgodovini tolovajstva, da se je tolovaj zahvalil svoji žrtvi. To je pa zopet osramočilo oropanega in takoj je veličar iz njegova cilinka nove stvari ter poiniti z njimi tolovajema žlep. Bila je debela biserina ovratnika, prstan z vilenjim brižljantom, zlati manšetni gumbi in še marsikaj podobnega, kar je bil tolovajem zelo všeč.

— Še kaj? — je vprašal prijazno.

— Predobri ste, dragi gospod, Zeltta si lahko kar hočeta.

— Silce žganja bi bilo dobro na ta stran.

— Tudi žganja lahko dobita, — je odgovoril gospod s cilindrom in privlekel iz njega tri do vrha polne cašice. Tako, zlaj pa na vajino zdravje, gospoda!

Trčeli so žganje je bilo dobro, še boljše je bilo po to, kar je sledilo.

— Za slovo še darilo za drage malčke, — je dejal napadenec in privlekel iz cilindra par belih golobov ter okvaril s tremi zlatimi ribicami. — Držita tole dobro in če želite Še kaj od mene — posetila Zettlovo carobno gledališče.

Po teh besedah se je zopet pokril in privlazio pokimal tolovajem v slovo. Tolovaja se zira predstavljeno za njim.

— To ti je Kavalir, — je menil prvi.

— Vrag vzemši še tega kavalirja! — je kriknil drugi izpustil goloba. — Kje je moja denarnica? Pogrešam jo.

Tedaj se je izpustil drugi akvarij iz rok in segel v svoje žlep. Bill so prazni. V njih ni našel gospodove denarice, niti njegove ure, niti drugih stvari. Našel tudi ni sedmilih svojih stvari. Drugemu tolovaju se je zgodilo to. Vrag vzemši varnost na cesti po polnoči!

Dal 15 al 30 aprile vengono emesse le nuove serie di

BUONI DEL TESORO NOVENNALI 5% A PREMI

Interessi e Premi esenti da ogni imposta presente e futura

PREZZO di emissione: L. 97,50 per ogni cento lire di capitale nominale da versarsi sia in contanti che in cedole ammesse in sottoscrizione.

PREMII: ciascuna serie di L. 1 miliardo di Buoni concorre annualmente a n. 116 premi per un ammontare complessivo di L. 4.800.000 mediante estrazioni semestrali.

Le sottoscrizioni si ricevono presso tutte le Filiali dei seguenti Enti e Istituti che fanno parte del Consorzio di emissione, presieduto dalla Banca d'Italia:

Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli infortuni sul lavoro — Banca d'Italia — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banca Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Province Lombarde — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare Cooperativa Anonima di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Popolare di Milano — Banco Santo Spirito — Credito Varesino — Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali di Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà — La Fondiaria Compagnia di Assicurazioni Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio;

Credito Commerciale, Milano — Banca Cattolica del Veneto — Banca Toscana — Banca Agricola Milanese — Banca Provinciale Lombarda — Banco di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Credito Romagnolo — Banca Lombarda di DD. & CO. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banco Unione, Milano — Banca Bellinzaghi — Società Italiana di Credito, Milano — Banco Lariano — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca del Friuli — Banco S. Paolo, Brescia — Banca Gaudenzio Sella & C., Biella — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banco Alto Milanese — Banca di Calabria;

Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca Popolare, Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondro — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Ris. e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese;

Tutte le altre Casse di Risparmio, Banche e Banchieri, e Banche Popolari, iscritte alle Federazioni di Categoria, nonché gli Agenti di Cambio partecipanti alla Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio.

Od 15. do 30. aprila bodo emitirane nove serije

Jubilej marljivega socialnega delavca

Šef Javne borze dela in član mestnega sveta gosp. Josip Vončina bo star jutri 50 let

Ljubljana, 24. aprila
Spoštovanje do nesebičnega javnega dela v korist bližnjega nam veleva, da ob tej priliki opozorimo na življenjski jubilej socialnega delavca. Ta jubilej bi najbrž ostal neopazen, saj naš jubilant v svoji skromnosti ter nesebičnosti nikdar ne opozarja nase. Toda njegovih zaslug v naši socialni politiki ne more nihče več prezeti. Na jutrišnji dan pred 50 leti se je rodil Josip Vončina, šef Javne borze dela in član mestnega sveta.

Petdeset let življenja samo po sebi ni nobena zasluga, zato se pri našem jubilantu spominjamno predvsem kratkih let, ki pa izkazujo za izboljšanje socialnih razmer v našem mestu in na deželi toliko uspehov, da jubilantu lahko prav prisrčno čestitamo.

Jubilant je pravi Ljubljancan in Ljubljana ima se v najlepšem spominju njegovega očeta Ivana, zelo prizadevnega in uvidevnega magistratnega ravnatelja. Kako mnogih drugih vpoljokrovje stare generacije, tudi ta gospod ni mogel zapustiti magistrata, ko si je z delom za mesto prizihnil pokoj. Le redki vedo, da se je ravnatelj Vončina zakopal v mestni arhiv ter mnogo pripomogel k rešitvi za zgodovino mesta važnih listin. Mati našega jubilanta je bila hčer znanega ljubljanskega hišnega posetnika Tavčarja.

Josip Vončina se je rodil v Ljubljani. Maturiral je na idrijski realki. Po maturi je služil letno vojake, nakar je nadaljeval študije na Dunaju na eksportni akademiji. Študije je prekinila vojna. Po vojni je stopil v orložniško službo. Služboval je v Ljubljani, Brežicah, Mariboru, Murški Soboti, Gornjem Milanovcu in v Šajarevu. Kot kapetan I. reda je bil 1.1930 vpokojen. Dne 1. februarja 1931 je bil imenovan za šefa ljubljanske Javne borze dela in s tem dnem se pričenja lista doba, kd upravičuje, da zdaj opozarjam na 50-letnico socialnega delavca.

Po prizadevanjih Josipa Vončine je do-

bila Ljubljana Delavski dom. V Ljubljani je bilo za novo upravno poslopje Javne borze dela kupljeno posestvo A. Rojine ob Slovenski ulici. Posebno razveselje je pa nakup velikih Baumgartnovih zemljišč na Fužinah, kjer je mestna občina že lani s podporami Borze dela pridelala mnogo krompirja. Namenjena so tudi sta stavbiča za največjo delavsko stanovanjsko kolonijo v Ljubljani. Zemljišče je tako obsežno, da bo na njem lahko zasiao pravo delavsko mesto med vrtovi in igrišči.

Se Javne borze dela je bil 3. marca 1938 poklican v mestni svet ljubljanski. V njem zastopa odločno z vsem dobrim srcem koristi delavstva in manj premožnega prebivalstva. Razen tega deluje v tržnem odboru kot podnačelnik. Kot podnačelnik je tudi v upravi delavskega doma. Za delavstvo se zavzemajo v personalno-pravnem odboru, deluje tudi v socialno-političnem odboru, kakor tudi zastopa interes delavstva v trošarskem odboru. Razen tega deluje v turističnem odboru mesta Ljubljane. Pri zadnjih volitvah je stopil tudi kot zastopnik mestnega sveta v nadzorni odbor Bolniške podprtne zadruge načelnice mestne občine in Mestne hranilnice ljubljanske. Kot javnega delavca ga znajo najbolje cenejti njegovi tovarishi v mestnem svetu, saj najbolje poznajo njegovo delo, zato ga pa tudi imenujejo: »snajrentabilnejši mestni oče«. Ta primerek nima ironičnega prizvaka, saj je Josip Vončina pripomogel mestni občini že do težkih milijonov. Z njegovo pomočjo je namreč Ljubljana dobila prav poceni posojilo za zidjanje delavskega doma, delavske stanovanjske kolonije za Bežigradom l. t. d. S tem svojim delom v korist delavstva in vsega mesta si je naš jubilant pač upravičeno pridobil spôstovanje naše javnosti, tako da mu moramo v njenem imenu ob tej priliki iskreno čestitati z željo, da bi ostal še dolgo takoj delavcem na socialnem področju.

DNEVNE VESTI

— Minister narodne vzgoje Bottai je poseti predstavnike društva japonskih prizadevanj v Romi in si je z zanimanjem ogledal spremetno izdelane risbe ter slike japonske šolske mladine. Ministru Bottaiju je bila ob tej priliki izročena izkaznica društvenega častnega članstva.

— Na polju slave sta padla 22letni mornar Luigi Lissoni in 28letni kapor Vittorio Giussoni, ki je podlegel poskodbam z vzhodne fronte. Oba pokojna sta bila rodom iz Milana.

— 76letni duhovnik je 70-let daroval svojo kri. Don Francisco Cirino je ob praznovanju svoje zlate maše v Napoliju 70-let daroval svojo kri za namene transfuzije v prič bolnemu delavcu.

— Paketi za druge pokrajine v Kraljevini in z Hrvatsko se predajo v Ljubljani pri carinskem oddelku pošte Ljubljana II (na kolodvor) ob delavnikih od 8. do 11.30 dopoldne.

— Izdruženje trgovcev ljubljanske pokrajine poziva vse trgovce, ki prodajajo klobuke, kravate in rokavice, da v pisarni Združenja takoj dvignejo odnosno narode inventarje ter jih izpolnjevajo v treh izvodih predložijo Trgovsko industrijski zbornici. Ravnino tako naj vsi trgovci, ki vodijo prodajno krije, dvignejo potrebne tiskovine za vpisovanje nakupov, trgovci obutve pa potrebne tiskovine o določitvi novih točk.

— Traktori za srbske kmete. Srbsko ministrstvo za kmetijstvo in prehrano je določilo iz 50 milijonskega kredita za izvedbo kmetijskega načrta 3.000.000 din za nabavo traktorjev in k njim pripadajočih plugov.

— Hrvatska prepovedala prodajo žita. Hrvatska vlada je do 31. avgusta prepovedala prodajo vseh zalog žita in moke. Zasebniki lahko obdrže proti izročitvi krušne karte po 34 kg moke težki delavci po 76 kg.

— 100 vojakov je bilo birmanih po neškem patriarhu kardinalu Piazzu v bolnici del Mare na Lido pri Veneciji. Po končanem birmovanju je imel kardinal izpodbeni nagovor na birmane vojake ranjence.

— Smrten padec s petega nadstropja. 53letni Peter Maiocchi iz Milana je čistil stipe na oknih svojega stanovanja petem nadstropju. Odšivno ga je prijela omotica, izgubil je ravnotežje ter omahnil v globino. Priletel je z glavo na cestni tlak in je bil priprti mrtve.

— Hrvatska delovna služba. Poglavnik dr. Pavelič je podpisal zakon o ustanovitvi hrvatske delovne službe, ki bo organizirana po nemškem vzorcu.

— Kruh v Srbiji se ne bo podražil. Pri komisariju za nadzorstvo nad cenami in medzami v Beogradu so se zglašili zastopniki pekova s prošnjo, da bi dovolili podprtitev kruha za 1.50 din pri kg, če da so se zvišali tudi režijski stroški. V tej zadevi je bila sklicana konferenca in sklenjeno je bilo, da se kruh ne sme podražati, pač se bo po ponarenji zelo slabo v primitivno.

— Ponarejeni dolarski bankovci v Srbiji. Srbska Narodna banka sporoča, da so se pojavili v prepovedanih trgovini z valutami ponarejeni 20-dolarski bankovci. Bankovci so ponarenji zelo slabo v primitivno.

— Traktori za srbske kmete. Srbsko ministrstvo za kmetijstvo in prehrano je določilo iz 50 milijonskega kredita za izvedbo kmetijskega načrta 3.000.000 din za nabavo traktorjev in k njim pripadajočih plugov.

— Hrvatska prepovedala prodajo žita. Hrvatska vlada je do 31. avgusta prepovedala prodajo vseh zalog žita in moke. Zasebniki lahko obdrže proti izročitvi krušne karte po 34 kg moke težki delavci po 76 kg.

Iz Ljubljane

— Izbrišane serije zakladnih bonov. Pri nadaljnem zrebanju so bile izzbrane sledeče številke: serija M million lir št. 91.811, pol milijona št. 1.419.492; serija V million lir št. 613.018, pol milijona št. 1.564.381; serija Z million lir št. 110.165, pol milijona 1.779.011; serija AA: mil. lir št. 1.993.101, pol mil. št. 327.361; serija BB: milijon lir št. 1.265.839, pol mil. št. 1.121.906; serija CC: milijon lir št. 1.554.170, pol milijona št. 1.675.424; serija DD: milijon lir št. 1.327.496, pol milijona lir št. 600.430; serija EE: milijon lir št. 270.325, pol milijona lir št. 264.236; serija FF: milijon lir št. 1.398.530, pol milijona lir št. 1.866.528.

— Izredno obilen ribiški lov. V zalivu Camogli so našli v eni noči za 12 ton najzanesljivnejših rib.

— Kongres hidrobiologov. Dne 27. in 28. t. m. bo v Milatu kongres italijanskih ter nemških hidrobiologov. Kongres organizira italijanski hidrobioloski zavod.

— Japonski poslanik Zemhei Horikiri iz Rome je prispel v Milano in si ogledal velesejem. Prisostvoval je tudi s svojim spremstvom slavnostni predstavi v milanskem Scali.

— Incident z dežnikom med poročnim obredom. V Renazu pri Ferrari je bila v tamoznji župni cerkvi poroka med nekim mladenčem ter njegovo izvoljenko, ko se je nenadno pojavila pred oltarjem čvrsta mladenka z dežnikom v desnicu, s katerim je brez ovinkov udarjala po ženini in nevesti. Dušnikov je prekinil poročni obred, dokler niso odstranili mladenko iz cerkve. Po končani poroki se je incident pred cerkvijo ponovil in so se svetje v novoporočenega vred zatekli v žep pripravljene avtomobile. Karabinjerji so napadalko zaščitali.

— Odštevanja darovalcem krv. Nedeljo 28. t. m. bo v Milatu sestank darovalcev krv, ki ga sklicuje zveza prostovoljnih darovalcev krv. Na sestanku bodo izročena odštevanja in diplome posebno zaslužnim darovalcem.

— Izključen. Tajnik raščiščne stranke je kaznoval z izključitvijo iz stranke Viljema Vittorija Frigerija, starega 28 let, ker ni bil, kakor poroča »Piccolo« iz Coma, zvest dani prišegi.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 16. in 18.15. ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

BINO Matica • TELEFON 22-41

Film mladostne poezije, zlatih sanj, smeha in slov pre Žuban.

Ura kemije

Andrea Checchi, Alda Valli, Carlo Campanini, Francesco Dillian, Sandro Ruffini in nebotki lepih mladih dekle.

INO UNION • TELEFON 22-21

Film neverjetnih ljubzenih dečkov.

Vražja deklica

Melvyn Douglas, Joan Blondell.

KINO SLOGA • TELEFON 27-30

Zabavna gibanja komedija, polna romantičnih ljubzenih dogoditev.

Tri zlate deklice

Deana Durbin, Nan Grey, Helen Parrish, Charles Winninger, Vlasta Burian.

— Smrtni skladrist. V Napoliju je umrl znani skladrist Alfio Colacurti, star 42 let. Pokojni se je udeležil bojev v Španiji in bil rodom iz Trieste. Njegovo truplo bo pokopano v Romi.

— Poročili so se v Triestu: železničar Quinto Corisimo in zasebnica Emilia Pieri, Sergij Tesaris, učitelj in učiteljica Egerija Mengaziol; uradniki Alojzij Poggi in gospodinja Bruna Pitana; akademik Renaton Daneo in uradnica Nela Venier; mornar Franc de Castro in Silvija Josipina Ventura; nameščenec Aleš Visnovč in gospodinja Libera Ceglar; električar Isidor Muri in gospodinja Ida Berlifa; mehanik Martin Sivoli in zasebnica Germana Domancic; karabinjer Amedeo Donolato in gospodinja Daniela Antoni; prekajevalec Virgil Salvadet in zasebnica Perovska Pasqualini.

Sportni pregled

Spored XXIII. prvenstvenega kola

Nedeljski spored prvenstvenih nogometnih tekem v Italiji prinaša v divizijski izredno važna srečanja. V središču zaninjanja je tekma med Venezijo in Romo, ki bo v marsičem vplivala na odločitev prvaka. Če hoče Venezia ostati resen pretendent, mora zmagati. Tudi Genova bo moral prestatiti težak izpit zrelosti. Triestina je na domačih tleh trd oreh. Spored obsega naslednje tekme:

v Firenzi: Fiorentina—Livorno, v Milunu: Ambrosiana—Modena, v Rimu: Lazio—Napoli, v Genovi: Liguria—Bologna; v Torinu: Torino—Juventus, v Triestu: Triestina—Genova, v Veneziji: Venezia—Roma in v Bergamu: Atalanta—Milano.

V divizijski B čaka najtežja naloga Bari, ki mora po točke v Spezijo. Vicenza tudi gostuje, medtem ko Padova sprejema doma najšibkejšo moštvo. Razvrstila se bodo moštva:

v Spezii: Spezia—Bari, v Savonu: Savona—Prato, v Alessandriji: Alessandria—Vicenza, v Bustu Ars.: Pro Patria—Udine, v Pescari: Pescara—Fiumana v Padovi: Padova—Lucchese, v Reggiji: Emilia: Reggiana—Novara, v Pisi: Pisa—Siena in v Lodiju: Fanfulla—Brescia.

Pro Gorizia—Bari 1:1

Na Pražniku je bilo odigranih v Italiji nekaj prijateljskih tekem Bari, ki je v nedeljo podlegel v Udinu, ker se je tekma končala neodločeno 1:1. Potek pa ni bil zanimiv za nastanko upoštevajo določene ure, ker imajo uslužbeni naloga, da smejo poslovati le po tem razporedu. Vrstni red za vračanje vreč pa ostane nespremenjen.

— Prihodnji solistični koncert bo v četrtek, dne 30. t. m. ob 14. uri zvezec v veliki Filharmonični dvorani. Tokrat bo nastopil znameniti virtuo na čelu, Nerio Brunelli iz Rima. Izvajal bo izredno zanimiv, bogat koncertni spored. Na nastop znamenitega umetnika opozarjam že danes. Spored in druge podrobnosti v prihodnjih dneh. Predpredaja vstopnički v knjižnici Glasbeni Matice.

— Priznana sijajna nasadom na Žalah! Ljudje, ki hodijo na Žale, prav nič ne pažijo na prelepo preprogo zelenih travic ter jo zlasti okoli kapelic pri pogrebih tako pohodijo, da so lani dvakrat morali vrtnarji travo nasejati in zato tudi praviti zemljo. Trava je neprestano potepčana, da taká nepazljivost v neohišnosti res ne dela časti ljubljanskemu prebivalstvu, ki so v posebnem skladu s Žalahom.

Novara je gostovala v Milatu in dosegla časten uspeh, ker se je tekma končala neodločeno 1:1. Potek pa ni bil zanimiv za razvajanje Milančane. Atalanta je doma igrala s Pro Patrio in jo porazila 4:2 (2:0). Ligurija — Novara je v svojem igrišču komaj odpravila Spezijo 2:1 (2:1).

Sete — prvak nezasedene Francije

O rezultatih nedeljskih prvenstvenih nogometnih tekem v nezasedeni Franciji smo že poročali. Z zmago nad Tolousem si je Sete dokončno osvojil prvenstveni naslov. Sicer igrajo še to nedeljo zaključno kolo, vendar pa nobeno moštvo ne more več dobiti. Stanje po nedeljskih tekem je naslednje:

1. F. C. Sete 23 točk. 2. Toulouse FC 20 točk. 3. Saint Etienne 16. 4. O. Ales 16. 5. O. Marseille 14. 6. Nimes 14. 7. OGC Nizza 13. 8. AS Cannes 12 in 9. Montpellier 10 točk.

PRI ZASLJENOSTI BRONHJEV.

zаслужености сапника in ledvic, piše samo Ambrožev medicu, ki jo dobitje le v Medarni, Ljubljana, Židovska ulica 6.

</

Izkušnje naših pridelovalcev s topinamburjem

Mnogi ga zelo priporočajo in mu dajejo prednost pred krompirjem in drugimi kulturnimi rastlinami

Ljubljana, 23. aprila
Nedavno smo opozorili na kulturno rastlino, pri nas malo znano, odnosno, ki je bolj znana kot plevel kakor kultivirana. Vendar jo nekateri napredni kmetovalci in zlasti kmetijski strokovnjaki dobro poznajo in znajo tudi primerne centri. Tudi naši strokovni listi so že precej pisali o nji — o topinamburju — toda v casih, ko prehranjevalna vprašanja niso bila tako v ospredju in so smo presilili marsikatere koristno izpodobido. Zelaj je še čas, da posadite topinambur. Trgovine s semeni so bile tudi založene z njim. Zadnje čase ga je nekaj naprodaj tudi na trgu, a je namenjen v glavnem za živilč, ne za semse. Nezaupanje do novosti: je seveda razumljivo in upravičljivo. Zato je pa prav, če zemo kaj več, kakšne izkušnje so imeli s topinamburjem naši pridelovalci. Takoj naj magisimo, da vsi niso bili zadovoljni. Nekateri so bili celo zelo razočarani, a večina jih hvali topinambur tako, da nikakor ne smemo pretreti njihovih opozoril o prednosti te rastline in zlasti ne njenega pomena za krmiljenje živine.

Desetletne pridelovalne izkušnje

Pred dvema letoma je že opisal svoje izkušnje s topinamburjem M. Jaklič. Prideloval je topinambur 10 let na različnih zemljicah in lepih. Preizkusal je rastlino res temeljito in prisel je do zaključka, da bi topinambur zaslužil mnogo večje upoštevanje in da bi mu odmerili mnogo več kulturne zemlje. To velja zlasti za naše kraje. Pridelovalec je bil zadovoljen s količino pridelka kakor tudi s drugimi lastnostmi rastline. Njegove izkušnje je treba vsekar upoštevati in imajo nedvomno večji pomen kakor pridelovalcev, ki so pridelali topinambur le nekaj let ali celo eno samo leto.

Koliko pridelka dobimo?

Slovenska sonda je, da topinambur precej dobro rodi. Posamezni sicer trde, da so pri polziksnem pridelovanju pridelali celo manj topinamburja kakor bi krompirja v slabih letini. Po cenitvi nekega našega strokovnjaka znaša povprečni pridelek topinamburja 150 stotov na hektar. Tuji strokovnjaki pa sodijo, da je povprečni pridelek gomoljev topinamburja mnogo večji. Tako se giblje po njihovih računih od 200 do 300 stotov. Nekateri pa trde, da je srelni pridelek še večji. Kaj pa pravi naš pridelovalec? Trdi, da je pridelal najmanj 220 stotov topinamburjevih gomoljev na hektar, količina pridelka se je pa nadavno gibala med 500 in 700 stot! Tako pač ne rodi krompir v najboljši letini in na najboljši zemlji. Naš pridelovalec pa pravilno, da topinambur prenese brez večje škode tudi sorazmerno gosto senco. V senčnih legah glede količine pridelka ne more konkurirati s topinamburjem nobena

je. Najbolje se je izkazalo sajenje v razdalji 35 x 35 cm. Zanimivo je, da je pridelek tudi po kakovosti boljši pri gosti saditvi. Gomolji so sicer drobnejši, a so manj rogljati, so specifično gostejši, tako da vsebujejo verjetno nekaj več suhe snovi. Razen tega je pa tudi steblovje manj grobo, ne tako olesneno in zato tudi za kromo boljše. Pomembno je nadalje, da gosta sajeni topinambur zadruži na naših njivan običajne vrste plevela. Izkazalo se je, da je topinambur najboljši in najcenejši iztrebljavec njivskega plevela. Ce ne moremo očititi močno zaplevejenejši njiv drugega, se lahko z najboljšim uspehom poslužimo topinamburju. Topinambur pa prav lahko zatrepo, ce nam postane nadležen kot plevel: zadnje leto pred opustitvijo topinamburja je treba njivo spomlad glasko zbrano zravnati in potem, čim rastline poženemo do pol metro visoko, trikrat, ali pa po potrebi večkrat, pokosimo. Stebljevje lahko porabimo kot zeleno krmo ali za sušenje. Okopavati in osipavati pa topinamburja ni treba, ker se je izkazalo, da zaradi tega nič več pridelka.

Velika vrednost nadzemnega pridelka

Topinambur je pomembna rastlina tudi zaradi tega, ker nam daje razen gomoljev še mnogo dobre zelenje krme. V tem pogledu ne moremo z njim primerjati nobene druge rastline. Tako krompir sploh ne prihaja v poštvet za zeleno krmo. Na ha zemlji pridelamo 50.000 do 70.000 gomoljev, kar da 10.000 do 14.000 kg suhe snovi. Pribeljno toliko (v teži) dobimo tudi zeleno krme, nadzemnega pridelka. Stebljevje in listje vsebuje približno 7500 do 10.000 kg suhe. Skupno znaša torej pridelek na hektar 17.500 do 24.000 kg suhe snovi. Ali se v tem pogledu tako primerja s topinamburjem katera druga rastlina? Nekateri se sklicujejo, da je redilnost topinamburjevih gomoljev je mnogo manjša kakor krompirjevih. Vendar bi naj pomisli, da mnogo večji pridelek topinamburja več kaže morajo ceniti čebelarji. Cvetje namreč precej pozno, sredi septembra, ko je že zelo malo cvetja in čebele nimajo paše. Ob ugodnem vremenu nudi topinambur izvrsto pašo čebelam — daje mnogo nektarja in obonjine.

Rastlina ni izbirčna

Topinambur ni izbirčna rastlina. Nekateri sicer pravijo, da so bili zelo razočarani, ko so za poizkušnjo pridelovali topinambur na slabši zemlji. Naš pridelovalec pa pravilno, da topinambur prenese brez večje škode tudi sorazmerno gosto senco. V senčnih legah glede količine pridelka ne more konkurirati s topinamburjem nobena

kulturna rastlina. V primeri s kakovostjo zemljišča dà topinambur vprav ogromen pridelek. Tako je pridelovalec prideloval krompir na senčnem gozdenem zemljišču in ga je prideloval komaj toliko, da je dobil povrnjeno same. Pozneje je prideloval tam topinambur in ga je pridelal po 22.000 do 35.000 kg na ha. Na Francoskem imenujejo topinambur pesen revnih zemelj, s čimer je rečeno, da dobro rodi tudi na slabših zemljiščih. Brez večje škode prenese topinambur tudi moč. Tako je bilo l. 1937 zelo deževno, a je pridelovalec vendar pridelal mnogo topinambourja. Tedaj je bil pridelok krompirja minimalen in mnogo ga je zgnilo že pred kopanjem.

Odpornost proti boleznim

Pridelovalec pripoveduje, da v vseh 10. letih ni opazil nobenega od mikrobičnih sklikljivcev napadenega grma, pač pa ima sladke gomolje rad voluhar, o čemer tožijo tudi drugi pridelovalci. Eden izmed njih je celo zapisal, da so na njegovih njivi silno razmnožili voluharji in miši, samo zaradi topinamburja. — Ce že gorovimo o prednostih topinamburja, je treba tudi omeniti, da ta rastlina zelo dobro prenese hujšo sušo. To se je izkazalo med sušami v letih 1933 in 1934. Tedaj je bila trava na nekaterih krajih vprav požgana in hujšo so triplete tudi mnoge kulture. Venelo je celo sadno drevje, topinambur je pa bil kakor zelena oaza sredi puščave. — Brez pomeva tudi ni, da je topinambur rastlina, ki jo morajo ceniti čebelarji. Cvetje namreč precej pozno, sredi septembra, ko je že zelo malo cvetja in čebele nimajo paše. Ob ugodnem vremenu nudi topinambur izvrsto pašo čebelam — daje mnogo nektarja in obonjine.

Gomolje kopljejo spomladni

Gomolje kopljejo navadno spomladni. Dosezne precej pozno, šele oktobra. Izkopani gomolji pa pozni gnili. Zato jih nekateri suše razrezane, če jih kopljejo jeseni, ter jih tako konzervirajo. Po večini pa topinambur puščajo v zemlji čez zimo. Kopljejo ga pa potrebi sproti čez zimo ali spomladni. Gomolji so zelo odporni proti mrazu, sicer je pa rastlina v splošnem odporna proti mrzlu vremenu. Šele trajno mrzlo vreme zaustavlja njegovo vegetacijo jeseni, in sicer navadno ob koncu oktobra ali komaj v novembру.

Govorili smo že o topinamburu kot o živežu. Nekateri naše gospodinje rade kupujejo topinambur na trgu. Prav bi bilo, da bi objavile nekaj receptov, kako ga pravljajo. Najpreprostejši recept je: topinambur (surov) prazimo na oiju ali na masti kakor krompir. Nekaterim topinamburom pa okusu prija celo bolj kakor krompir.

Bolgarija pospešuje pridelovanje tobaka

Tobačni nasadi bodo obsegali letos okrog 83.000 ha

Bolgarija je lani prvič izvozila v Nemčijo velike količine tobaka. To je bilo podobno za prizadevanje, da bi se proizvodnja tobaka čim bolj dvignila. V Bolgariji brez priključenih pokrajin so zavzemali tobačni nasadi letno 47.500 ha. Lani so se povečali na 52.400 ha, ker so bili dani vsi pogoji za vnovčenje večjih količin tobaka. V priključenih pokrajinah obsegajo tobačni nasadi 33.920 ha, tako da bo pridelovala Bolgarija zdaj tobak na 86.300 ha. Kmetijsko ministrstvo pa je imelo v načrtu pridelovanje tobaka na 81.400 ha, tako da znaša presežek okrog 5000 ha.

Do lanskega leta je znašal pridelek tobaka v Bolgariji okrog 30 milijonov kg. Zdaj se bo dvigniti za 40 do 50 milijonov.

Lani je bila za tobak slabla letina in zato Bolgarija ni pridelala 85 milijonov tobaka, kakor je računala, temveč samo 61 milijonov. Letos naj bi znašal pridelek 90 milijonov kg, od tega bi odpadel na Traicio in vzhodno Makedonijo 31, na zapadno Makedonijo pa okrog 10 milijonov kg. Tobačni nasadi bodo obsegali letos v starji Bolgariji 45.100 ha, v priključenih novih pokrajinah pa 37.700 ha, skupaj okrog 83.000 ha. Kmetijsko ministrstvo hoče dvigniti proizvodnjo tobaka ne toliko s povečanjem zasejanja površine, kakor z boljšim obdelovanjem in z izboljšanjem sort.

Bolgarija računa, da bo letos izvozila od letošnjega pridelka za 1.3 do 1.6 milijard lemov tobaka. Cene se bodo gibale med 74 in 94 levi kg, računa se pa še z zvišanjem za okrog 20%.

Na tobaku je bilo 20% načrtnih letnih pridelkov.

Načrtni letni pridelki so bili 10 milijonov kg.

Načrtni letni pridelki so bili 10 milijonov